

ds. dr. Oane Reitsma

tekst: **Marcus 8, 27-9, 1**

eerste lezing: Deuteronomium 4, 1-2.9-20

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

“Wie zeggen de mensen dat ik ben?”, vraagt Jezus aan zijn leerlingen. Wij beginnen ook vaak zo: ‘wat zegt een ander ervan, wat zeggen ‘de mensen’, wat zouden zij denken?’ Interessanter is de volgende vraag die Jezus stelt. Maar die vraag komt ook behoorlijk dichterbij. “Wie ben ik *volgens jullie zelf?*” De mensen, en ook de leerlingen maken er allemaal het hunne van. Ieder vormt zich zijn eigen beeld: Johannes de Doper, een profeet, zelfs: Elia.

Doet de kerk dat ook niet – zich een eigen beeld vormen van Jezus, of in ieder geval de nadruk leggen op één aspect van wie Hij was? De ene gemeenschap legt de nadruk op Jezus als moreel leraar, als rabbi. De andere legt de nadruk op het sacramentele fundament dat aanwezigheid in deze wereld legde. Nog een andere kerk legt de nadruk op Jezus als vriend, als bijzonder medemens. En een vierde op de verzoenende betekenis van zijn lijdensweg en heengaan. Het is allemaal best, zolang wij de opstanding maar niet vergeten, denk ik dan.

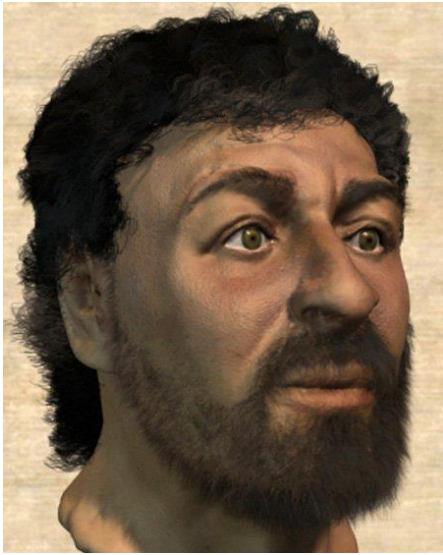
Boeiend is de vraag in hoeverre Jezus zelf iets terugherkend zou hebben van het beeld dat wij (de kerken) van Hem (gemaakt) hebben. Sommigen denken dat Hij als Jood er maar bar weinig van begrepen zou hebben.

Enfin. De vraag wordt óns gesteld. En de komende acht weken willen wij weer nadenken over zijn opmerkelijke en bijzondere rondgang door het Midden-Oosten van zijn tijd, zijn bijzondere aanwezigheid, altijd verrassende woorden en onnavolgbare daden. En wij mogen als gelovige gemeenschap steeds op zoek met diezelfde vraag: wie was Hij, wie is Hij? – na de dienst maken we een aanvang met dat gesprek. Een vraag overigens die ons nu acht weken bezig zal houden, maar die ons als kerk *nóóit* loslaat.

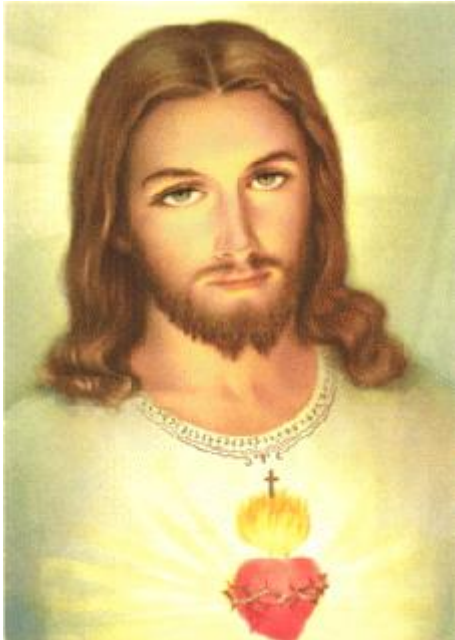
Ik zou u, ook in voorbereiding op de gezamenlijke activiteit straks, nu al eens willen vragen: neemt u eens in uw gedachten een beeld voor ogen van wie Jezus is *voor u*. Misschien wel: hoe Hij eruit zou zien. Wat voor uitstraling Hij voor u zou hebben. Ik wil u vragen daar in gedachten eens bij stil te staan.

Een aantal jaar geleden hebben wetenschappers deze vraag heel letterlijk opgevat. Ze gebruikten een techniek die ook wordt toegepast bij onherkenbare lichamen (bijvoorbeeld bij de reconstructie van misdrijven). Ze namen enkele schedels die waren gevonden in de buurt van en uit de periode waarin Jezus opgroeide. Het gemiddelde daarvan printten zij 3-dimensionaal uit. Dat model vulden ze aan met klei. Ze namen aan dat Jezus midden dertig geworden is, en dat zijn huid een mediterrane tint had en verweerd was doordat hij veel buiten sliep en werkte. Bovendien waren de skeletten van mannen uit die tijd gemiddeld 155 cm lang (inderdaad: naar huidige maatstaven een klein manneke) en moeten ze ruim 50 kilo hebben gewogen.

Nu verschijnt het resultaat daarvan zo op het scherm, en dan ben ik benieuwd of dat overeenkomt met het beeld dat u van Jezus hebt:

Nee, inderdaad. In onze westerse, kerkelijke traditie hebben we er iemand anders van gemaakt. Daar ziet u hier een voorbeeld van:

Een rijzige gestalte met een liefelijk gelaat met een zachte huid, een netjes getrimd baardje, bijna blonde lokken en blauwe ogen. Eén ding is zeker: zoals dit plaatje heeft Jezus – als mediterrane Joodse man – er zéker niet uitgezien.

We zetten de afbeeldingen even naast elkaar.

Nu is er natuurlijk geen zinnig woord over te zeggen hoe Hij er werkelijk uitzag, en welke gezichtskenmerken misschien in zijn familie voorkwamen. Wèl confronteert dit ons met het feit dat we heel sterk onze eigen beelden vormen. Misschien wel onze eigen verlangens projecteren: waar wij behoefte aan hebben. En daarmee ook onze eigen werkelijkheid maken.

Toch zijn er wel een aantal dingen te zeggen over wie Jezus was. En dan niet zozeer over zijn uiterlijk, maar over zijn diepste wezen als mens, als Mensenzoon.

Hij was iemand die in deze wereld moest lijden, zo lezen we in het evangelie van Marcus. Iemand die door het volk en de religieuze leiders en geleerden verworpen zou worden. Iemand die van zijn volgelingen toewijding vraagt, en inzet. – Zie zijn uitval naar Petrus, die het dacht beter te weten: “Ga terug, achter mij, Satan!” ‘Het gaat er niet om ‘wat de mensen willen’. Het gaat erom wat God wil.’

Die correctie mogen wij ons als gelovigen en als kerk aantrekken. Het gaat niet om wat wij graag willen en leuk en gezellig vinden. Het gaat erom dat wij gemeenschap vormen in Gods naam en Jezus navolgen in ons doen en laten, in ons spreken en bidden.

Achter Jezus aan gaan. Wat win je daarbij? Heel simpel: leven. Het ware en waarachtige leven. Want – en daar zit voor mij de kern, en ook het verband tussen de twee lezingen vandaag – daar waar wij Jezus Christus volgen, misschien wel dingen moeten opgeven om dat serieus te kunnen doen, waar wij ons aan Hem toewijden, wijdt Hij zich aan ons toe. Zoals God de HEER zijn volk uitkoos en hen uit de smeltoven van Egypte haalde. Het is een loyaliteit van beide kanten.

Hoe Jezus (of Christus) precies een rol speelt in ons geloof, en hoe wij ons precies moeten toewijden aan Hem, zijn, denk ik, veel en heel verschillende antwoorden op te geven. Dat gaan we straks bij de koffie bespreken.

Eén kleine aanzet wil ik geven. “Wie zeggen de mensen dat ik ben? Wie ben ik volgens jullie?” Ik doe een suggestie. Hij is altijd in het gelaat van degene van wie we niet verwachten dat Hij het is. Hij ziet ons aan vanuit het gelaat van de mensen in nood. De spanning begint al op te lopen in dit deel van het evangelie van Marcus: Jezus komt uiteindelijk in doodsnood en die spanning begint hier al te spelen. Misschien ziet Hij ons wel aan vanuit het gelaat van de mensen die wij een beetje verachten. Want nooit, nooit is Hij daar waar je Hem zou verwachten. Hij is in ons midden, maar verborgen. Daar is een mooi lied over. Als je om je heen kijkt en je een beeld probeert te vormen van wie Hij is, hoe Hij eruit ziet. Dan is Hij altijd in de persoon van wie je niet denkt dat Hij het is. Hij is nooit in het zoetige, overbekende plaatje dat aan onze verwachtingen en verlangens voldoet. Het gaat helemaal niet om onze verlangens. Het gaat om wat goed is voor deze wereld, om wat God wil: gerechtigheid en bevrijding. En precies daarom is Hij onder ons, ‘omdat Hij niet ver wou zijn; Midden in wat mensen zijn heeft Hij willen wonen’. Maar: Hij is in het gelaat dat ons vreemd voorkomt, want al denken wij soms zó goed te weten wie Hij is: ‘Midden onder u staat Hij die gij niet kent’.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

lied 528